

Hankkeen tiivistelmä

Kaupunkikotien rooli on koronapandemian vauhdittamana laajentunut asumisen lisäksi työn ja aktiviteettien areenaksi, mikä on luonut kysyntää uudentaloudelle liiketoiminnalle, ratkaisuille ja palveluille, sekä resurssien yhteiskäytölle. Lisäksi taloyhtiöissä on painetta kestävä kehityksen mukaisesti perusparannuksiin ja uudistuksiin. Circular Green Blocks -hanke auttaa yrityksiä tunnistamaan ja kehittämään korttelitasolla toteutuvia kierto- ja jakamistaloutta edistäviä liiketoimintamahdollisuuksia sekä taloyhtiöitä tiedostamaan mahdollisuutensa toteuttaa kiertotalousratkaisuja omassa kiinteistössä ja lähikorttelissa. Hankkeen pääkohderyhmää ovat digitaalisuutta ja vihreää kasvua tukevia ja uutta teknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja kehittävät yritykset ja niitä hyödyntävät taloyhtiöt.

Kierto- ja jakamistalouden ratkaisuja testataan useassa pilottikorttelissa pääkaupunkiseudulla. Kokeiltavat ratkaisut perustuvat osin jo kaupunkien tunnistamiin muutostarpeisiin (liittyen esimerkiksi liikkumiseen ja pihaparannuksiin), mutta myös pilottikortteleissa itsessään taloyhtiöyhteistyössä esiin nouseviin tarpeisiin. Erilaiset yhteiskehittämisen menetelmät sekä ratkaisutarpeiden kysynnän ja tarjonnan kohtauttaminen ovat hankkeen keskeisiä menetelmiä parantaa kierto- ja jakamistalouden liiketoimintamahdollisuuksia.

Hankkeen tuloksena on tarkoitus kehittää kestäviä, innovatiivisia ja liiketoimintapotentiaaliltaan kannattavia kortteliratkaisuja valittuihin teemoihin (kestävä liikkuminen, kiertotalouden mukainen pihaparannus ja/tai kaupunkiviljely ja pop-up - tapahtumat). Lisäksi tuloksena syntyy käytännön demonstraatioita taloyhtiöille soveltuvista digitaalisista jakamistalouden palveluista ja ratkaisuista. Tästä syntyy ymmärrystä taloyhtiöiden digitaalisuutta hyödyntävien taloyhtiödataa hyödyntävien smart living -palveluiden tuomisesta korttelitasolle: saadaan käytännön esimerkkejä taloyhtiöiden edellytyksistä ottaa ratkaisuja käyttöön. Samalla yritysten ymmärrys ratkaisujen toteuttamisesta usean taloyhtiön kanssa paranee.

Yhteistyö elinkeinopalveluiden ja kansainvälisten verkostojen kanssa tukee syntyvien ratkaisujen liiketoimintapotentiaalia ja yhteistyö mm. Helsingin kaupungin kiertotalousklusterin kanssa varmistaa, että syntyvät opit saadaan hyödynnettyä laajempaan kiertotalouden kehitysohjelmaan ja liiketoiminnan kehittämiseen. Lisäksi kaupungin ymmärrys jakamis- ja kiertotalouden ratkaisuista sekä näiden ratkaisujen huomioimisesta aluekehityksessä paranee. Tehtävät toimet, tuotettava uusi tieto ja ratkaisut tukevat pitkällä aikavälillä digitaalisuutta hyödyntävien jakamispalvelujen kehittymistä suomalaisissa kaupungeissa konkreettisiin ja asukkaiden arkea lähellä oleviin tarpeisiin perustuen.

Hanke edistää kestävää asuinympäristöä, kiertotaloutta ja älykästä, toimivaa kaupunkia. Hankkeen toimet edistävät alueellista taloudellista elpymistä, kilpailukyvyn lisääntymistä, älykästä erikoistumista, vihreän kasvun ja kestävä teknologian innovatiivisten ratkaisujen syntyä sekä systeemistä muutosta kohti kiertotaloutta. Hanke edistää kestävä kehitystä sen kaikissa ulottuvuuksissa. Hanke edistää taloudellisen toiminnan irti kytkeytymistä luonnonvarojen kulutuksesta ja haitallisista ympäristövaikutuksista. Erityisesti hankkeella edistetään paikallisia kiertotalouden elinkeinoja sekä aineettomien tuotteiden ja palveluiden kehittämistä. Testattavat ratkaisut lisäävät parhaimmillaan myös sosiaalista hyvinvointia yhteisöllisyyden ja ympäristöosaaminen kasvaessa. Myös yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on huomioitu hankkeessa sisällyttämällä ne koko hankkeen toimintatapoihin mm. käyttämällä sukupuolineutraalia termistöä ja suunnittelemalla kohderyhmille suunnatut aktiviteetit, viestintä ja palvelumuotoilu sukupuolinäkökulma ja erilaisten asukasryhmien tarpeet huomioiden.

Hankkeen tavoitteet

Circular Green Blocks -hanke tarjoaa yrityksille kiinnostavia korttelitasoisia markkina-avauksia, sillä taloyhtiöt tunnetaan vaikeasti tavoitettaviksi asiakasryhmäksi. Hanke tukee myös taloyhtiöitä, jotka elävät murrosaikaa kestäväen kehityksen ajattelun yleistyessä kiinteistöliiketoiminnassa. Taloyhtiöissä on painetta kestäväen kehityksen mukaisiin perusparannuksiin ja uudistuksiin. Tarve muutokselle on tunnistettu asunto-osakeyhtiölain uudistuksessa ja mahdollinen uusi lakimuutos tuo taloyhtiöille uusia mahdollisuuksia edistää kestäväen kehityksen ja kiertotalouden mukaisia uusia ratkaisuja, kuten yhteiskäyttöisiä tuotteita ja palveluja. Korttelitasoiset toteutukset on tunnistettu tärkeäksi pilotoinnin tasoksi. Taloyhtiöiden yhteiset, korttelikohtaiset hankinnat voivat parantaa ostovoimaa ja sitä kautta palvelutarjontaa. Esteenä uusien ratkaisujen hankinnoille voi kuitenkin olla esimerkiksi hankintakokemuksen puute, tietämättömyys tarjolla olevista palveluista tai kiinteistön tai tontin soveltuvuudesta hankittavaan ratkaisuun.

Circular Green Blocks -hanke edistää aluetalouden elpymistä koronapandemian jäljiltä panostamalla vihreän kasvun ja älykkään kiertotalousliiketoiminnan edistämiseen erityisesti kaupunkikortteleissa. Hanke auttaa yrityksiä tunnistamaan ja kehittämään korttelitasolla toteutuvia liiketoimintamahdollisuuksia sekä taloyhtiöitä tiedostamaan mahdollisuutensa toteuttaa kiertotalousratkaisuja omassa kiinteistössä ja lähikorttelissa. Tämä voi esimerkiksi tarkoittaa yhteiskäyttöisten tila- ja kulkuvälineresurssien jakamista ja hallintaa, urbaanin viherrakentamisen ja ruoantuotannon lisäämistä tai älykkään kiinteistötiedon keräämistä ns. Smart living -ratkaisuilla. Hankkeessa tarjolla oleva yritysysteistyö ja toiminnan fasilointi voi myös madaltaa kynnystä taloyhtiöiden keskinäisiin kierto- ja jakamistaloushankintoihin. Hankkeessa tuodaan kestäväen arjen tuotteita ja palveluita helposti lähestyttävässä muodossa ja skaalattavassa mallissa lähelle kuluttajia ja taloyhtiöitä.

Yksittäisiä kierto- ja jakamistalouden ratkaisuja on kokeiltu Helsingissä ja muissa kaupungeissa jo usean vuoden aikana. Useimpien ratkaisujen liiketoimintamallit ovat vielä kehitysvaiheessa tai niitä ei ole vielä kehitetty taloyhtiö- tai kortteliympäristöön soveltuviksi konsepteiksi. Esimerkiksi yhteiskäyttöiset tuotteet ja palvelut voivat olla taloyhtiöille kustannustehokkaita ja ajankohtaisia, mutta haastavia hankintoja. Hanke tuo uutta konkretiaa asukkaiden liikkumistarpeiden toteuttamiseen pilotoimalla taloyhtiöille tai taloyhtiöliittymille soveltuvan jaettavan tilatehokkaan sähkökuormapyörien säilytysratkaisun.

Kokeilu dokumentoidaan, ja tehdään käyttäjäkokemuksen keräys, jossa tarkastellaan, mitä uutta ja innovatiivista kokeilujen aikana on syntynyt uusien toimintamallien, tuotteiden ja liiketoiminnan osalta. Arvioinnissa otetaan huomioon, mitä vaikutuksia toteutetuilla kokeiluilla on ollut asukkaiden suhtautumisessa kiertotalouteen. Käyttäjäkokemusten keräyskyselyjen yhteydessä voidaan suorittaa de minimis -tukitoimena myös yrityksen tarpeisiin vastaava selvitys esimerkiksi taloyhtiöiden maksuhalukkuudesta palvelun käyttöönottoon.

Korttelikokeilujen vaikuttavuutta arvioidaan esimerkiksi seuraavilta osin:

- 1) Kuinka korttelikokeilut edistävät kiertotalousliiketoiminnan kehitystä?
- 2) Kuinka korttelikokeilut vaikuttavat kiertotalouspalveluita tarjoavien pk-yritysten elpymiseen?
- 3) Kuinka kokeilut kehittävät kestäväen kehitystä pilottikortteleissa?
- 4) Mikä on kokeilujen rooli isossa kuvassa?
- 5) Mitä hyötyjä vs. riskejä ja reunaehjoja ratkaisun käyttöönottoon liittyy?

- 6) Miten ratkaisu on siirrettävä ja muunneltava, miten sitä voi arvioida toisessa toimintaympäristössä, ja miten voidaan arvioida sen skaalautuvuuden kiinnostavuutta esimerkiksi investoijien näkökulmasta?
- 7) Miten kokeilujen tuloksista kiinnostuneita tahojen identifioidaan, miten löydetään oikeat rajapinnat ja viestintäväylät?

Temaattisten korttelikokeilujen osakokonaisuus – liikkuminen

Kokeilun tavoitteena on kehittää kestäviä, innovatiivisia ja liiketoimintapotentiaaliltaan kannattavia ratkaisuja liikkumiseen. Kokeilussa haetaan yhteiskehittämisen keinoin yritysiltä ratkaisuja, jotka voidaan kiinnittää taloyhtiön infraan (tai uudistaa sitä) sekä muuttaa asukkaiden toimintatapoja. Tavoitteena on kehittää ratkaisuja niin, että ne soveltuvat taloyhtiöille tarjottaviksi palveluiksi, huomioiden esimerkiksi isännöinti ja huoltoyhtiö tärkeinä toimijoina.

Kokeilussa toteutetaan yhteiskäyttöisyyttä mahdollistava uudenlainen ja tilatehokas sähkökuormapyörien säilytysratkaisu taloyhtiöille. Säilytysratkaisu mahdollistaa helpon sähköpyörän latauksen ja vastaa etenkin vanhan rakennuskannan taloyhtiöissä todettuihin tilahaasteisiin kuormapyörän säilytyksessä (kapeat ovet, tilanpuute). Kokeilussa toteutetaan säilytysratkaisun prototyyppi, jota testataan yhteiskehittämällä taloyhtiön kanssa korttelikohteessa. Sähkökuormapyörien lainaus- ja säilytyskokeilussa edistetään yhteiskäyttöisyyttä säilytysratkaisun älylukkoratkaisulla ja kuormapyörien digitaalisella varausmahdollisuudella. Säilytysratkaisussa voidaan hyödyntää aurinkoenergiaratkaisuja ja edistää näin sähköisten ajoneuvojen latausinfraan kehittymistä taloyhtiöissä. Säilytysratkaisun toteutuksessa selvitetään mahdollisuutta sen toimimisesta muissa käyttötarkoituksissa, esimerkiksi mainosalustana, visuaalisena tilaelementtinä tai viherrakenteena. Tuloksena syntyvän säilytysratkaisun kaupallistamista vauhditetaan toteuttamalla liiketoiminta- ja/tai markkinointisuunnitelma sekä tekemällä yhteistyötä yrityskiihdyttämöjen kanssa.

Kokeilun tuloksena kehitetään taloyhtiöille ja kaupunkikortteleihin soveltuva sekä laajemminkin kaupunkiympäristöön skaalautuva kuormapyörien säilytysratkaisuprototyyppi. Kokeilun tuloksena säilytysratkaisun kaupallinen valmius paranee, mikä vauhdittaa myös sähkökuormapyöriin liittyvää muuta liiketoimintaa. Tämä puolestaan mahdollistaa sähköisen liikkumisen lisääntymisen kaupungissa ja vähentää pitkällä aikavälillä tarvetta yksityisautoilulle, mikä tukee osaltaan vihreää siirtymää.